

Wimbo Ulio Bora

¹ Wimbo ulio bora wa Solomoni.

Shairi La Kwanza
Mpendwa

² Unibusu kwa busu la kinywa chako,
 kwa maana upendo wako unafurahisha ku-
 liko divai.
³ Manukato yako yananukia vizuri,
 jina lako ni kama manukato yaliyominwa.
 Ndiyo sababu wanawali wanakupenda!
⁴ Nichukue twende nawe, na tufanye haraka!
 Mfalme na anileté ndani ya vyumba vyake.

Marafiki

Tunakushangilia na kukufurahia,
 tutasifu upendo wako zaidi kuliko divai.

Mpendwa

Tazama jinsi ilivyo bora wakupende!
⁵ Mimi ni mweusi, lakini napendeza,
 enyi binti za Yerusalem,
 mweusi kama mahema ya Kedari,
 kama mapazia ya hema la Solomoni.
⁶ Usinikazie macho kwa sababu mimi ni mweusi,
 kwa sababu nimefanywa mweusi na juu.
 Wana wa mama yangu walnikasirikia
 na kunifanya niwe mtunza mashamba ya
 mizabibu.
 Shamba langu mwenyewe la mizabibu
 nimeliacha.
⁷ Niambie, wewe ambaye ninakupenda,

unalisha wapi kundi lako la kondoo
 na ni wapi unapowapumzisha kondoo wako
 adhuhuri.
 Kwa nini niwe kama mwanamke aliyefunikwa
 shela
 karibu na makundi ya rafiki zako?

Marafiki

⁸ Kama hujui, ewe mwanamke mzuri kuliko
 wote,
 fuata nyayo za kondoo,
 na kulisha wana-mbuzi wako
 karibu na hema za wachungaji.

Mpenzi

⁹ Mpenzi wangu, ninakufananisha na farasi jike
 aliyefungwa katika mojawapo ya magari ya
 vita ya Farao.

¹⁰ Mashavu yako yanapendeza yakiwa na vipuli,
 shingo yako ikiwa na mikufu ya vito.

¹¹ Tutakufanyia vipuli vya dhahabu,
 vyenye kupambwa kwa fedha.

Mpendwa

¹² Wakati mfalme alipokuwa mezani pake,
 manukato yangu yalisambaza harufu yake
 nzuri.

¹³ Mpenzi wangu kwangu mimi ni kifuko cha
 manemane
 kati ya matiti yangu.

¹⁴ Mpenzi wangu kwangu mimi ni kama kishada
 cha maua ya mhina
 kutoka mashamba ya mizabibu ya En-Gedi.

Mpenzi

¹⁵ Tazama jinsi ulivyo mzuri, mpenzi wangu!
 Tazama jinsi ulivyo mzuri!

Macho yako ni kama ya hua.

Mpendwa

- ¹⁶ Tazama jinsi ulivyo mzuri, mpenzi wangu!
 Ee, tazama jinsi unavyopendeza!
 Na kitanda chetu ni cha majani mazuri.

Mpenzi

- ¹⁷ Nguzo za nyumba yetu ni mierezi,
 na mapao yetu ni miberoshi.

2

Mpendwa

- ¹ Mimi ni ua la Sharoni,
 yungiyungi ya bondeni.

Mpenzi

- ² Kama yungiyungi katikati ya miiba
 ndivyo alivyo mpenzi wangu katikati ya
 wanawali.

Mpendwa

- ³ Kama mti wa mtofaa mionganoni mwa miti ya
 msituni
 ndivyo alivyo mpenzi wangu
 mionganoni mwa wanaume vijana.

Ninafurahia kuketi kivilini mwa mwanaume
 huyu,
 na tunda lake ni tamu kwangu.

- ⁴ Amenichukua mpaka kwenye ukumbi wa
 karamu,
 na bendera ya huyu mwanaume
 juu yangu ni upendo.

- ⁵ Nitie nguvu kwa zabibu kavu,
 niburudishe kwa matofaa,
 kwa maana ninazimia kwa mapenzi.

- 6** Mkono wake wa kushoto uko chini ya kichwa
changu,
na mkono wake wa kuume unanikumbatia.
7 Binti za Yerusalem, ninawaagiza
kwa paa na kwa ayala wa shambani:
Msichochee wala kuamsha mapenzi
hata yatakapotaka yenyewe.

Shairi La Pili
Mpendwa

- 8** Sikiliza! Mpenzi wangu!
Tazama! Huyu hapa anakuja,
akirukaruka juu milimani
akizunguka juu ya vilima.
9 Mpenzi wangu ni kama paa au ayala kijana.
Tazama! Anasimama nyuma ya ukuta wetu,
akitazama kupitia madirishani,
akichungulia kimiani.
10 Mpenzi wangu alizungumza na kuniambia,
“Inuka, mpenzi wangu,
mrembo wangu, tufuatane.”
11 Tazama! Wakati wa masika umepita,
mvua imekwisha na ikapita.
12 Maua yanatokea juu ya nchi;
majira ya kuimba yamewadia,
sauti za njiwa zinasikika
katika nchi yetu.
13 Mtini unatunga matunda yake ya mwanzoni,
zabibu zinazochanua zaeneza harufu nzuri.
Inuka, njoo mpenzi wangu.
Mrembo wangu, tufuatane.”
- Mpenzi*
- 14** Hua wangu penye nyufa za majabali,

mafichoni pembezoni mwa mlima,
 nionyeshe uso wako,
 na niisikie sauti yako,
 kwa maana sauti yako ni tamu,
 na uso wako unapendeza.

¹⁵ Tukamatie mbweha,
 mbweha wale wadogo
 wanaoharibu mashamba ya mizabibu,
 mashamba yetu ya mizabibu yaliyochanua.

Mpendwa

¹⁶ Mpenzi wangu ni wangu, nami ni wake,
 ye ye hujilisha katikati ya yungiyungi.

¹⁷ Mpaka juu linapochomoza,
 na vivuli vikimbie,
 rudi, mpenzi wangu,
 na uwe kama paa,
 au kama ayala kijana
 juu ya vilima vya Betheri.

3

¹ Usiku kucha kwenye kitanda changu
 nilimtafuta yule moyo wangu umpendaye;
 nilimtafuta, lakini sikumpata.

² Sasa nitaondoka na kuzunguka mjini,
 katika barabara zake na viwanja;
 nitamtafuta yule moyo wangu umpendaye.
 Kwa hiyo nilimtafuta lakini sikumpata.

³ Walinzi walinikuta
 walipokuwa wakizunguka mji.

Nikawauliza, “Je, mmewona
 yule moyo wangu umpendaye?”

⁴ Kitambo kidogo tu baada ya kuwapita

nilimpata yule moyo wangu umpendaye.
 Nilimshika na sikumwachia aende
     mpaka nilipomleta katika nyumba ya mama
         yangu,
     katika chumba cha yule aliyenichukua
         mimba.

⁵ Binti za Yerusalemu, ninawaagiza
     kwa paa na kwa ayala wa shambani:
 Msichochee wala kuamsha mapenzi
     hata yatakapotaka yenewe.

Shairi La Tatu
Mpenzi

⁶ Ni nani huyu anayekuja kutoka jangwani
     kama nguzo ya moshi,
 anayenukia manemane na uvumba
     iliyatengenezwa kwa vikolezo vyote
         vya mfanyabiashara?

⁷ Tazama! Ni gari la Solomoni
     lisindikizwalo na mashujaa sitini,
     walio wakuu sana wa Israeli,

⁸ wote wamevaa panga,
     wote wazoefu katika vita,
 kila mmoja na upanga wake pajani,
     wamejiandaa kwa ajili ya hofu za usiku.

⁹ Mfalme Solomoni alijitengeneza gari;
     alilitengeneza kwa mbao kutoka Lebanoni.

¹⁰ Nguzo zake alizitengeneza kwa fedha,
     kitako chake kwa dhahabu.
 Kiti chake kilipambwa kwa zambarau,
     gari lake likanakshiwa njumu kwa upendo
         na binti za Yerusalemu.

¹¹ Tokeni nje, ninyi binti za Sayuni,

mkamtazame Mfalme Solomoni akiwa
 amevaa taji,
 taji ambalo mama yake alimvika
 siku ya arusi yake,
 siku ambayo moyo wake ulishangilia.

4

Mpenzi

¹ Tazama jinsi ulivyo mzuri, mpenzi wangu!
 Ee, jinsi ulivyo mzuri!

Macho yako nyuma ya shela yako
 ni kama ya hua.

Nywele zako ni kama kundi la mbuzi
 zikishuka kutoka Mlima Gileadi.

² Meno yako ni kama kundi la kondoo
 waliokatwa manyoya sasa hivi,
 watokao kuogeshwa.

Kila mmoja ana pacha lake,
 hakuna hata mmoja aliye peke yake.

³ Midomo yako ni kama uzi mwekundu,
 kinywa chako kinapendeza.

Mashavu yako nyuma ya shela yako
 ni kama vipande viwili vya komamanga.

⁴ Shingo yako ni kama mnara wa Daudi,
 uliojengwa kwa madaha,

juu yake zimetundikwa ngao elfu,
 zote ni ngao za mashujaa.

⁵ Matiti yako mawili ni kama wana-paa wawili,
 kama wana-paa mapacha
 wajilishao katikati ya yungiyungi.

⁶ Hata kupambazuke na vivuli vikimbie,
 nitakwenda kwenye mlima wa manemane
 na kwenye kilima cha uvumba.

- ⁷ Wewe ni mzuri kote, mpenzi wangu,
hakuna hitilafu ndani yako.
- ⁸ Enda nami kutoka Lebanoni, bibi arusi wangu,
enda nami kutoka Lebanoni.
Shuka kutoka ncha ya Amana,
kutoka juu ya Seniri, kilele cha Hermoni,
kutoka mapango ya simba
na kutoka mlima wapendapo kukaa chui.
- ⁹ Umeiba moyo wangu, dada yangu, bibi arusi
wangu;
umeiba moyo wangu
kwa mtazamo mmoja wa macho yako,
kwa kito kimoja cha mkufu wako.
- ¹⁰ Tazama jinsi pendo lako linavyofurahisha,
dada yangu, bibi arusi wangu!
Pendo lako linafurahisha aje zaidi ya divai,
na harufu ya manukato yako zaidi ya
kikolezo chochote!
- ¹¹ Midomo yako inadondosha utamu kama sega
la asali,
bibi arusi wangu;
maziwa na asali viko chini ya ulimi wako.
Harufu nzuri ya mavazi yako ni kama ile ya
Lebanoni.
- ¹² Wewe ni bustani iliyofungwa, dada yangu,
bibi arusi wangu;
wewe ni chanzo cha maji kilichozungushiwa
kabisa,
chemchemi yangu peke yangu.
- ¹³ Mimea yako ni bustani ya mikomamanga
yenye matunda mazuri sana,
yenye hina na nardo,

- 14 nardo na zafarani,
     mchai na mdalasini,
     pamoja na kila aina ya mti wa uvumba,
     manemane na udi,
     na aina zote za vikolezo bora kuliko vyote.
- 15 Wewe ni chemchemi ya bustani,
     kisima cha maji yatiririkayo,
     yakitiririka kutoka Lebanoni.

Mpendwa

- 16 Amka, upepo wa kaskazini,
     na uje, upepo wa kusini!
     Vuma juu ya bustani yangu,
     ili harufu yake nzuri iweze kuenea mpaka
     ng'ambo.
- Mpendwa wangu na aje bustanini mwake
     na kuonja matunda mazuri sana.

5

Mpenzi

- 1 Nimekuja kwenye bustani yangu, dada yangu,
     bibi arusi wangu;
     nimekusanya manemane yangu pamoja
     na kikolezo changu.
     Nimekula sega langu la asali na asali yangu;
     nimekunywa divai yangu na maziwa yangu.

Marafiki

- Kulen, enyi marafiki, mnywe;
     kunyweni ya kutosha, ee wapenzi.

Shairi La Nne

Mpendwa

- 2 Nililala lakini moyo wangu ulikuwa macho.
     Sikiliza! Mpenzi wangu anabisha:

- “Nifungulie, dada yangu, mpenzi wangu,
 hua wangu, asiye na hitilafu.
 Kichwa changu kimeloa umande,
 na nywele zangu manyunu ya usiku.”
- 3** Nimevua joho langu:
 je, ni lazima nivae tena?
 Nimenawa miguu yangu:
 je, ni lazima niichafue tena?
- 4** Mpenzi wangu aliweka mkono wake kwenye
 tundu la komeo;
 moyo wangu ulianza kugonga kwa ajili yake.
- 5** Niliinuka kumfungulia mpenzi wangu,
 mikono yangu ikidondosha manemane,
 vidole vyangu vikitiririka manemane,
 penye vipini vya komeo.
- 6** Nilimfungulia mpenzi wangu,
 lakini mpenzi wangu alishaondoka;
 aliquwa amekwenda zake.
 Moyo wangu ulishuka kwa kuondoka kwake.
 Nilimtafuta lakini sikumpata.
 Nilimwita lakini hakunijibu.
- 7** Walinzi walinikuta
 walipokuwa wakifanya zamu za ulinzi mjini.
 Walinipiga, wakanijeruhi,
 wakaninyang’anya joho langu,
 hao walinzi wa kuta!
- 8** Enyi binti za Yerusalemu, ninawaagiza:
 kama mkimpata mpenzi wangu,
 mtamwambia nini?
 Mwambieni ninazimia kwa mapenzi.
- Marafiki*
- 9** Je, mpendwa wako ni bora kuliko wengine
 namna gani,

wewe uliye mzuri kupita wanawake wote?
 Je, mpendwa wako ni mzuri kuliko wengine,
     namna gani,
     hata unatuagiza hivyo?

Mpendwa

- 10 Mpenzi wangu anang'aa, tena ni mwekundu,
     wa kuvutia mionganoni mwa wanaume kumi
     elfu.
- 11 Kichwa chake ni dhahabu safi kuliko zote,
     nywele zake ni za mawimbi
     na ni nyeusi kama kunguru.
- 12 Macho yake ni kama ya hua
     kandokando ya vijito vya maji,
     aliyeogeshwa kwenye maziwa,
     yaliyopangwa kama vito vya thamani.
- 13 Mashavu yake ni kama matuta ya vikolezo
     yakitoa manukato.
 Midomo yake ni kama yungiyungi
     inayodondosha manemane.
- 14 Mikono yake ni fimbo za dhahabu
     iliyopambwa kwa krisolitho.
- Mwili wake ni kama pembe ya ndovu iliy-
     ong'arishwa
     iliyopambwa na yakuti samawi.
- 15 Miguu yake ni nguzo za marmar
     zilizosimikwa katika vitako vya dhahabu
     safi.
 Sura yake ni kama Lebanoni,
     bora kama miti yake ya mierezi.
- 16 Kinywa chake chenyewe ni utamu,
     kwa ujumla yeze ni wa kupendeza.
 Huyu ndiye mpenzi wangu, huyu ndiye rafiki
     yangu,

ee binti za Yerusalemu.

6

Marafiki

¹ Mpenzi wako amekwenda wapi,
ewe mzuri kupita wanawake wote?
Mpenzi wako amegeukia njia ipi,
tupate kumtafuta pamoja nawe?

Mpendwa

² Mpenzi wangu amekwenda bustanini mwake,
kwenye vitalu vyatika vikolezo,
kujilisha bustanini
na kukusanya yungiyungi.
³ Mimi ni wake mpenzi wangu,
na mpenzi wangu ni wangu;
yeye hujilisha katikati ya yungiyungi.

Shairi La Tano

Mpenzi

⁴ Wewe ni mzuri, mpenzi wangu, kama Tirsa,
upendezaye kama Yerusalemu,
umetukuka kama jeshi lenye bendera.
⁵ Uyageuze macho yako mbali nami,
yananigharikisha.
Nywele zako ni kama kundi la mbuzi
wanaoteremka kutoka Gileadi.
⁶ Meno yako ni kama kundi la kondoo
watokao kuogeshwa.
Kila mmoja ana pacha lake,
hakuna hata mmoja aliye peke yake.
⁷ Mashavu yako nyuma ya shela yako
ni kama vipande viwili vyatika komamanga.
⁸ Panaweza kuwepo malkia sitini,

masuria themanini
 na mabikira wasiohesabika;
⁹ lakini hua wangu, mkamilifu wangu,
 ni wa namna ya pekee,
 binti pekee kwa mama yake,
 kipenzi cha yeye aliyemzaa.
 Wanawali walimwona na kumwita
 aliyebarikiwa;
 malkia na masuria walimsifu.

Marafiki

¹⁰ Ni nani huyu atokeaye kama mapambazuko,
 mzuri kama mwezi, mwangavu kama jua,
 ametukuka kama nyota zifuatanazo?

Mpenzi

¹¹ Niliteremka kwenye bustani ya miti ya milozi
 ili kutazama machipuko ya bondeni,
 kuona kama mizabibu imechipua
 au kama mikomamanga imechanua maua.

¹² Kabla sijang'amua,
 shauku yangu iliniweka
 katikati ya magari ya kifalme ya kukokotwa
 na farasi ya watu wangu.

Marafiki

¹³ Rudi, rudi, ee Mshulami;
 rudi, rudi ili tupate kukutazama!

Mpenzi

Kwa nini kumtazama Mshulami,
 kama kutazama ngoma ya Mahanaimu?*

7

¹ Ee binti wa mwana wa mfalme,

---

* **6:13** Mahanaimu hapa ina maana ya majeshi mawili.

- tazama jinsi inavyopendeza miguu yako
katika viatu!
Miguu yako yenyе madaha ni kama vito vyा
thamani,
kazi ya mikono ya fundi stadi.
- ² Kitovu chako ni kama bilauri ya mviringo
ambayo kamwe haikosi divai iliy-
ochanganywa.
Kiuno chako ni kichuguu cha ngano
kilichozungukwa kwa yungiyungi.
- ³ Matiti yako ni kama wana-paa wawili,
mapacha wa paa.
- ⁴ Shingo yako ni kama mnara wa pembe ya
ndovu.
Macho yako ni vidimbwi vyा Heshboni
karibu na lango la Beth-Rabi.
Pua lako ni kama mnara wa Lebanonii
ukitazama kuelekea Dameski.
- ⁵ Kichwa chako kinakuvika taji kama mlima
Karmeli.
Nywele zako ni kama zulia la urujuani;
mfalme ametekwa na mashungi yake.
- ⁶ Tazama jinsi ulivyo mzuri na unavyopendeza,
ee pendo, kwa uzuri wako!
- ⁷ Umbo lako ni kama la mtende,
nayo matiti yako kama vishada vyा
matunda.
- ⁸ Nilisema, "Nitakwea mtende,
nami nitayashika matunda yake."
- Matiti yako na yawe kama vishada vyा mzabibu,
harufu nzuri ya pumzi yako kama matofaa,
- ⁹ na kinywa chako kama divai
bora kuliko zote.

Mpendwa

- Divai na iende moja kwa moja hadi kwa mpenzi wangu,
 ikitiririka polepole juu ya midomo na meno.
- ¹⁰ Mimi ni mali ya mpenzi wangu,
 nayo shauku yake ni juu yangu.
- ¹¹ Njoo, mpenzi wangu, twende mashambani,
 twende tukalale huko vijijini.
- ¹² Hebu na twende mapema
 katika mashamba ya mizabibu
 tuone kama mizabibu imechipua,
 kama maua yake yamefunguka,
 na kama mikomamanga imetoa maua:
 huko nitakupa penzi langu.
- ¹³ Mitunguja hutoa harufu zake nzuri,
 kwenye milango yetu kuna matunda mazuri,
 mapya na ya zamani,
 ambayo nimekuhifadhia wewe,
 mpenzi wangu.

8

- ¹ Laiti ungelikuwa kwangu kama ndugu wa kiume,
 ambaye aliyanyonya matiti ya mama yangu!
 Kisha, kama ningekukuta huko nje,
 ningelikubusu,
 wala hakuna mtu yejote angelinidharau.
- ² Ningelikuongoza na kukuleta
 katika nyumba ya mama yangu,
 yeeye ambaye amenifundisha.
 Ningelikupa divai iliyokolezwa unywe,
 asali ya maua ya mikomamanga yangu.

- ³ Mkono wake wa kushoto uko chini ya kichwa
changu,
na mkono wake wa kuume unanikumbatia.
⁴ Binti za Yerusalem, ninawaagiza:
msichochee wala kuamsha mapenzi
hata yatakapotaka yenyewe.

*Shairi La Sita
Marafiki*

- ⁵ Ni nani huyu anayekuja kutoka nyikani
akimwegemea mpenzi wake?

Mpendwa

Nilikuamsha chini ya mtofaa,
huko mama yako alipotunga mimba yako,
huko yeye alipata utungu akakuzaa.

- ⁶ Nitie kama muhuri moyoni mwako,
kama muhuri kwenye mkono wako;
kwa maana upendo una nguvu kama mauti,
wivu wake ni mkatili kama kuzimu.

Unachoma kama mwali wa moto,
kama mwali mkubwa wa moto wa BWANA
hasa.

- ⁷ Maji mengi hayawezi kuuzimisha upendo,
mito haiwezi kuugharikisha.

Kama mtu angelitoa mali yote ya nyumbani
mwake
kwa ajili ya upendo,
angelidharauliwa kabisa.

Marafiki

- ⁸ Tunaye dada mdogo,
matiti yake hayajakua bado.

Tutafanya nini kwa ajili ya dada yetu
wakati atakapokuja kuposwa?

9 Kama yeye ni ukuta,
    tutajenga minara ya fedha juu yake.
Na kama yeye ni mlango,
    tutamzungushia mbao za mierezi.

Mpendwa

10 Mimi ni ukuta,
    nayo matiti yangu ni kama minara.
Ndivyo ambavyo nimekuwa machoni pake
    kama yule anayeleta utoshelevu.
11 Solomoni alikuwa na shamba la mizabibu
    huko Baal-Hamoni;
    alikodisha shamba lake la mizabibu kwa
    wapangaji.
Kila mmoja angeleta kwa ajili ya matunda yake
    shekeli 1,000* za fedha.
12 Lakini shamba langu la mizabibu
    ambalo ni langu mwenyewe
    ni langu kutoa;
hizo shekeli 1,000 ni kwa ajili yako, ee Solomoni,
    na shekeli mia mbili† ni kwa ajili
    ya wale wanaotunza matunda yake.

Mpenzi

13 Wewe ukaaye bustanini
    pamoja na marafiki mlionhudhuria,
    hebu nisikie sauti yako!

Mpendwa

14 Njoo, mpenzi wangu,
    uwe kama swala
au kama ayala kijana
    juu ya milima iliyojaa vikolezo.

* **8:11** Shekeli 1,000 ni kama kilo 11.5. † **8:12** Shekeli 200 ni kama kilo 2.3.

**Biblica® Toleo Wazi Neno: Bibilia Takatifu™
Swahili: Biblica® Toleo Wazi Neno: Bibilia
Takatifu™ (Bible)**

copyright © 2018 Biblica, Inc.

Language: Kiswahili

Translation by: Biblica, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-04-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

9cbb05be-39f3-5d18-8b2a-4ba788541462